

Sygn. akt VIII U 1279/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Smycz
Protokolant:	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2016 r. w Gliwicach

sprawy W. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu działalności gospodarczej

na skutek odwołania W. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 maja 2016 r. **nr** (...) 2

1. oddała odwołanie;
2. zasądza od odwołującego W. O. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 360zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Joanna Smycz

Sygn. akt VIII U 1279/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 maja 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że W. O. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od dnia 1 grudnia 2012r.

W odwołaniu od tej decyzji odwołujący wniósł o jej zmianę w całości i uznanie, iż od dnia podjęcia pracy na Słowacji podlega tamtejszemu ustawodawstwu, ewentualnie o uchylenie decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia. Odwołujący zgłosił również wniosek o zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, iż od dnia 01.12.2012r. rozpoczął wykonywanie pracy na podstawie umowy o pracę w firmie (...) s.r.o. mającej siedzibę na terenie Słowacji oraz, iż organ rentowy nie był władny oceniać charakteru tej pracy,

to jest, czy i jak była ona świadczona na Słowacji i czy kwalifikuje odwołującego do stosowania ustawodawstwa słowackiego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy zgłosił także wniosek o zasądzenie od odwołującego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy dodał, iż decyzja zaskarżona została wydana w konsekwencji stwierdzenia przez właściwą słowacką instytucję ubezpieczeniową braku podlegania przez odwołującego ustawodawstwu na Słowacji z tytułu zawartej umowy o pracę z firmą (...) s.r.o.

Sąd ustalił co następuje:

Odwołujący W. O. od dnia 3 czerwca 1996r. do nadal prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w oparciu o wpis do ewidencji działalności nr I/528/96 wydany przez Prezydenta Miasta G..

Z tytułu wykonywania tej działalności odwołujący dokonał zgłoszenia: za okres do dnia 30 czerwca 2003r. - do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, wypadkowego oraz obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego, od dnia 1 lipca 2003r. do dnia 31 grudnia 2005r. do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego oraz od dnia 1 stycznia 2006r. do dnia 30 listopada 2012r. do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, wypadkowego oraz obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego.

W dniu 22 stycznia 2013r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wpłynął wniosek odwołującego w sprawie ustalenia właściwego ustawodawstwa w związku z wykonywaniem od dnia 1 grudnia 2012r. pracy najemnej na terenie Słowacji na rzecz firmy (...) s.r.o. z siedzibą w P. 76, (...)-(...) Č., Republika Słowacka. Na tę okoliczność odwołujący przedstawił między innymi kopię umowy o pracę zawartej z w/w firmą z dnia 1 grudnia 2012r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., w związku z przedłożeniem przez odwołującego żądanej przez Zakład dokumentacji na okoliczność zatrudnienia j.w., decyzją z dnia 27 maja 2013r. potwierdził, że odwołujący W. O. od dnia 1 grudnia 2012r. w zakresie ubezpieczeń społecznych podlega ustawodawstwu słowackiemu, o czym ZUS poinformował pisemnie stronę słowacką. Wskazano przy tym, iż ustalenie słowackiego ustawodawstwa ma charakter tymczasowy i stanie się ostateczne w ciągu 2 miesięcy od poinformowania o tym instytucji słowackiej, o ile nie zgłosi ona stosownych zastrzeżeń. Nadto wskazano, że instytucja słowacka powinna wystawić odwołującemu zaświadczenie o podleganiu słowackiemu systemowi ubezpieczeń społecznych na formularzu A1.

Słowacka instytucja ubezpieczeniowa – S. P. pismem z dnia 6 lipca 2015r. poinformowała, iż (...) Oddział Č. wydał decyzję o nieobjęciu odwołującego jako pracownika (...) s.r.o. od dnia 1 grudnia 2012r. obowiązkowym ubezpieczeniem chorobowym, obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym oraz obowiązkowym ubezpieczeniem na wypadek bezrobocia. Decyzja ta stała się prawomocna z dniem 5 listopada 2013r. Słowacka instytucja ubezpieczeniowa dodała również, iż wniosek o wystawienie formularza PD A1 został odrzucony.

Odwołujący nie dostarczył formularza A1 ustalającego właściwe ustawodawstwo w zakresie podlegania ubezpieczeniu słowackiemu, pomimo wezwania Sądu w tym zakresie z dnia 16 września 2016r., które doręczone zostało odwołującemu w dniu 26 września 2016r.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego dołączonych do akt sprawy.

Zebrane dowody Sąd uznał za wystarczające i mogące być podstawą ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia.

Strony nie zgłosiły dalszych wniosków dowodowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie W. O. nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy w okresie od dnia 1 grudnia 2012r. odwołujący podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej według przepisów ustawodawstwa polskiego.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym reguluje ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 963 ze zm.).

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, zaś stosownie do treści art. 12 tej ustawy również do ubezpieczenia wypadkowego.

Przymus ubezpieczenia w myśl art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej.

Obowiązek ubezpieczenia zgodnie z art. 13 pkt 4 ustawy trwa od dnia rozpoczęcia działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązek zgłoszenia osoby prowadzącej działalność gospodarczą spoczywa na tej osobie (ust.3).

Natomiast po myśli art. 17 w związku z art. 46 ustawy, płatnik składek obowiązany jest według zasad wynikających z przepisów niniejszej ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Rozliczenie składek oraz wypłaconych przez płatnika w tym samym miesiącu świadczeń następuje w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA.

Po myśli art. 47 ustawy płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc.

Na wstępie rozważań należy stwierdzić, że jednym z podstawowych i kardynalnych praw konstytuujących istnienia Unii Europejskiej jest określone w art. 39 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską z dnia 25 marca 1957r. (tekst jednolity Dz. Urz. WE C z dnia 24 grudnia 2002r. nr 325), prawo swobodnego przepływu osób, w tym pracowników. Zapewnia ono swobodę przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty. Prawa pracowników w zakresie zabezpieczenia społecznego konkretyzują przepisy rozporządzenia Rady, wydanego w oparciu o normę kompetencyjną, ustanowioną w treści art. 42 Traktatu, tj. Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr (...) z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE z 30.04.2004r. Nr L 166/1 ze zm.) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.).

Po myśli art. 11 ust 1 i ust 2 pkt a rozporządzenia WE Nr 883/2004 osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Ustawodawstwo takie określane jest zgodnie z przepisami niniejszego tytułu, osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia WE nr 883/2004 osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1.

Nadto po myśli art. 16 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.) osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania. Natomiast według procedury zawartej w art. 16 ust. 2 rozporządzenia 987/2009, wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego, poświadczą, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie.

Regułą jest podleganie przez pracownika ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Wynika to wprost z treści art. 11 ust 1 i ust 2 pkt a rozporządzenia

WE Nr (...). Widać zatem, iż niezwykle doniosłe znaczenie – zarówno dla płatnika składek, ale także i dla pracownika – ma fakt prawidłowego określenia właściwego ustawodawstwa w sferze zabezpieczenia społecznego.

Na osobach objętych art. 13 rozporządzeniem nr 883/2004 w związku z treścią jego art. 13 ust. 5 spoczywają obowiązki informacyjne, których wykonanie może mieć znaczenie dla nabycia

i realizacji prawa do określonych świadczeń. Procedura dotycząca stosowania art. 13 została określona w art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania (ust. 1). Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu (ust. 2). Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii (ust. 3). W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego (ust. 5). Jeżeli natomiast zainteresowany nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, komentowany artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, np. za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej (ust. 6).

Szczegółowe kwestie dotyczące zasad stosowania procedury dialogu i koncyliacji zostały ujęte w decyzji nr (...) z dnia 12 czerwca 2009r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia

ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz. Urz. UE C 106 z 24.04.2010, s. 1–4).

Dokumentem potwierdzającym podleganie ustawodawstwu danego państwa jest „zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” wydane na formularzu A1.

W celu uzyskania tego zaświadczenia należy zwrócić się z wnioskiem do właściwej instytucji, która poświadczy, w jakim okresie i na jakiej podstawie ma zastosowanie dane ustawodawstwo.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznania niniejszej sprawy podkreślić należy, iż w sprawie tej nie będzie miał zastosowania art.13 ust.3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004, gdyż nie zachodzi w przypadku odwołującego konkurencja tytułów do podlegania ubezpieczeniom: z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na terenie Polski (praca na własny rachunek) oraz pracy na podstawie umowy o pracę na terenie Słowacji (praca najemna w rozumieniu przepisów w/w Rozporządzenia). Jak wynika bowiem z pisma właściwej słowackiej instytucji ubezpieczeniowej - S. P. z dnia 6 lipca 2015r. w stosunku do odwołującego (...) Oddział Č. wydał decyzję o nieobjęciu w/w jako pracownika (...) s.r.o. od dnia 1 grudnia 2012r. obowiązkowym ubezpieczeniem chorobowym, obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym oraz obowiązkowym ubezpieczeniem na wypadek bezrobocia. Decyzja ta stała się prawomocna z dniem 5 listopada 2013r.

Nadto odwołujący nie przedstawił – mimo wezwania Sądu – formularza A1 ustalającego właściwe ustawodawstwo w zakresie podlegania ubezpieczeniu na Słowacji. Z powołanego powyżej pisma właściwej słowackiej instytucji ubezpieczeniowej z dnia 6 lipca 2015r. wynika, iż wniosek o wydanie takiego zaświadczenia został odrzucony.

W takiej sytuacji słusznie organ rentowy przyjął, iż odwołujący do dnia 1 grudnia 2012r. podlega ustawodawstwu polskiemu, gdy brak jest podstaw do ustalenia jakiegokolwiek innego ustawodawstwa i w konsekwencji tego prawidłowo w decyzji zaskarżonej stwierdził, iż odwołujący jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega w okresie od 1 stycznia 2012r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu, zgodnie z ustawodawstwem polskim.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w pierwszym punkcie wyroku.

O kosztach orzeczono w punkcie drugim orzeczenia, po myśli art. 98 k.p.c. i art.99 k.p.c. w związku z § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2016r.

(-) SSO Joanna Smycz